

Forvaltningsplan
for elg
med kommunal målsetting
2020-2024

1806 Narvik kommune

ADMINISTRATIVT VEDTATT ENHET AREAL OG SAMFUNNSUTVIKLING
17. APRIL 2020

SAMMENDRAG

Det har pågått elgjakt i området i siden tidlig på 70-tallet. I Ballangen har det vært en 6-dobling i antall felte elg, tre ganger raskere vekst i antall felte elg enn i Narvik. Narvik felte 50 dyr i 2003 og 89 dyr i 2014, så nesten en dobling på 11 år. I vald Russviktinden ble det felt 10 dyr i 2001, og 57 dyr i 2018. Antall felte dyr i nye Narvik kommune har gått ned de senere år, men ikke i vald Russviktinden. Under elgjakta i 2018 ble det i dette forvaltningsområdet felt totalt 317 dyr. Utviklingen i sett elg pr. jegerdag er sammenfallende med utviklingen i antall felte elg, og bør reduseres og stabiliseres på 0,8.

Uttak har i perioden 2011 – 2018 ligget på: Kalv 36,2 %, 1½-årig elgokse 14,75 %, 1½-årig elgku 10,52 %, eldre elgokse 24,43 %, og eldre elgku med 14,10 %. Fellingsprosenten i 2018 var på 85,91 %.

Ku/okseforholdet har i perioden ligget på +/- 1,5 med et gjennomsnitt for perioden på 1,48, og det er ikke ønskelig at denne blir så mye lavere slik at det blir for lite kyr.

Produktiviteten målt som sett kalv pr. ku har de siste årene ligget mellom 0,54 - 0,70, med et gjennomsnitt siste åtte år, på sett kalv pr. ku på 0,61. Sett kalv pr. kalvku (tvillinger) har i perioden vært mellom 1,17 - 1,33 med et gjennomsnitt på 1,23. Tvillingraten har gjennom hele perioden ligget mellom 1,2 og 1,6 i Ballangen og 1,2 og 1,4 i Narvik, med et snitt for hele området på 1,23. Det betyr at mellom 20 og 60 % av alle kyr som har fått kalv har født tvillingkalver. Gjennom de siste åtte årene har det vært en jevn reduksjon i tvillingraten i Ballangen, Narvik og vald Russviktinden og den lå på 1,19 i 2018.

Andel kyr med kalv har i perioden 2011- 2018 variert fra ca. 41,65 % til 52,15 % med et gjennomsnitt på 48,54 % for hele området. Dette parameter viser samme utvikling som sett kalv pr. ku, og viser at produktiviteten er svakt synkende i regionen.

I regionen er gjennomsnittsvekt for perioden 2011- 2018 på henholdsvis 67 kg for hannkalv og 62 kg for hunnkalv. For 1½-åringer ligger gjennomsnittlig slaktevekt på 137 kg for hanndyr og 131 kg for hunndyr i samme periode. Det er ønskelig med en stabilisering, eventuell økning av slaktevektene for kalv og 1½-åringer i forhold til dagens nivå.

Det er mer fallvilt i Narvik kommune enn i Tysfjord og Ballangen. Bil/motorsykkel er den viktigste årsaken, men det blir og påkjørt en god del av tog på Ofotbanen.

Antall tildelte fellingstillatelser pr. år har økt totalt sett, mens det samtidig er en svak nedgang i fellingsprosenten. For perioden 2011 – 2018 ble det tildelt totalt 2922 fellingstillatelser. Av dette ble det felt 2624 dyr. En fellingsprosent på 89,8 %. Fellingsprosenten varierer mellom de ulike vald/bestandsplanområder.

Forvaltningsplanen belyser hvilke tiltak på kort og lang sikt som bør settes i gang for å oppnå målsettingene.

Innholdsfortegnelse

Sammendrag

1. Innledning	4
2. Ansvarsfordeling	4
3. Elgvald, jaktfelt, tellende areal og minsteareal	5
4. Elgens bestandsutvikling	7
4.1 Nåsituasjonen	7
4.2 Tildelte og felte dyr	8
4.3 Slaktevekter	10
5. Fallvilt	11
6. Forvaltningsmål	14
6.1 Overordna målsettinger (nasjonalt, regionalt, lokalt)	14
6.2 Strategier for å oppnå målsettingen	14
6.3 Konkrete målsettinger; Korte og langsiktige mål	15
6.4 Kommentarer til målsettinger	17
7. Organisering og tilretteleggelse av jaktutøvelsen	18
7.1 Bestandsplaner	18
7.2 Tidsfrister forvaltning	19
8. Viltfond	20
9. Aktuelle lover og forskrifter	20

1. Innledning

Forskrift om forvaltning av hjortevilt, §3, inneholder bestemmelser om at kommunene skal vedta mål for utviklingen av bestandene av elg, hjort og rådyr der det er åpnet for jakt på arten (e). Målene skal blant annet ta hensyn til opplysninger om beitegrunnlag, bestandsutvikling, skader på naturmangfold, jord- og skogbruk og omfanget av viltulykker på veg og bane. Det overordna målet med forvaltningsplanen for elg er å få på plass et felles styringsverktøy for forvaltningen. Kommunen skal også fastsette minsteareal, godkjenne vald, bestandsplanområder og bestandsplaner og å tildele fellingstillatelser. Kommunen ønsker at mest mulig av elgforvaltningen i regionen skal være grunneierbasert (jaktrettshavere). De kommunale målsettingene legger føringer for nye bestandsplaner utarbeidet av jaktrettighetshaverne (grunneierne), og det er viktig at jaktrettighetshavere inkluderes i arbeidet med de kommunale målsettingene. Kommunen har som mål å koordinere og samkjøre jaktrettshavernes bestandsplaner. Kommunen ønsker derfor at disse planer blir gjort gjeldene for samme tidsperiode og for en periode på 3 år gjeldene i første omgang for jaktårene 2020, 2021 og 2022 og i neste omgang for jaktårene 2023 – 2025 osv.

Overgangsbestemmelser: Godkjente bestandsplaner/avskytningsplaner som har en tidsperiode ut over jaktåret 2019 gjelder fram til og med utløpsåret. For slike vald tidfestes påfølgende bestandsplan fram til og med jaktåret 2022 slik at alle vald fra og med jaktåret 2023 er samkjørte i tidsrammen på 3 års varighet.

Det finnes pr. november 2019 følgende gjeldene kommunale forvaltningsplaner for elg i de berørte kommuner, som alle er prolongert fram til og med 31. desember 2019.

- Forvaltningsplan for elg i Narvik kommune 2013 – 2018.
- Forvaltningsplan for elg i Ballangen kommune 2011 – 2015.
- Målsetting for hjorteviltforvaltningen i Tysfjord kommune 2014 – 2018.

2. Ansvarsfordeling

Kommunen har hovedansvaret for den offentlige forvaltning av elg gjennom naturmangfoldloven, viltloven og skogbrukslova.

Jaktrettshavere har ansvaret for organisering og tilrettelegging av jaktutøvelsen. De har også et betydelig ansvar for bestandsplanleggingen gjennom utarbeidelsen og gjennomføringen av bestandsplaner, og ikke minst koordinering med tilgrensende vald.

Fylkeskommunen har hovedansvaret for elg, hjort og rådyr på regionalt nivå, primært i rollen som tilrettelegger og koordinator, og har gjennom regional plan for høstbart vilt og innlandsfisk satt føringer for ønsket utvikling av hjorteviltbestanden, og vektlegger kunnskapsbasert forvaltning for fylket.

Fylkesmannens rolle i forvaltningen av elg, hjort og rådyr er å være klageinstans for kommunale vedtak.

3. Elgvald, jaktfelt, tellende areal og minsteareal

Til sammen i kommunen er det åtte vald/bestandsplanområder med flerårige bestandsplaner, og et vald med årlig tildeling fra kommunen. Til sammen et jaktbart areal på 1117142 dekar. Tabell 1 viser oversikt over vald, jaktfelt, tellende areal og minsteareal. Fem av planene gjelder for perioden 2018- 2020 (vald Nord Øst, Øst, Sør, Børsvatn/Melkevatn/Indre Efjord og Ballangen bestandsplanområde), vald Nord Vest gjelder for perioden 2016 – 2020, vald Russviktinden gjelder for perioden 2019-2020 og vald Efjord- Tysfjord gjelder for perioden 2017-2019. Det er kun vald Eiterdalen som forvaltes ved målrettet avskyting, dvs. tildeling av fellingstillatelser hvert år fordi de ikke ønsker å delta i et større forvaltningsområde.

Tabell 1. Oversikt over vald, jaktfelt, tellende areal og minsteareal i Ballangen, Narvik og Tysfjord kommune.

Vald/bestandsplan- område	Jaktfelt	Tellende areal (dekar)	Minste- areal pr. fellings- tillatelse (dekar)	Totalt areal (dekar)
1805V0004 Nord Vest	1805J0007 Skau/Prestjord	13 500	4 000	82 000
	1805J0009 Herjangen/Bakkejord	52 500		
	1805J0013 Bjerkvik	16 000		
1805V0007 Nord Øst	1805J0013 Vassdal	24200	6 000	120 000
	1805J0016 Seines/Medby/Trældal/Nordre Rombak	30 000	4 000	
	1805J0027 Hundalen- Fiskeløysa	36 500	6 000	
	1805J0066 JONTH	29 300	4 000	
1805V0013 Øst	1805J0029 Søndre Rombak	38 200	4 000	100 800
	1805J0032 Sjursheim	8 500		
	1805J0064 Beisfjord Sør	27 000		
	1805J0065 Beisfjord Nord	27 100		
1805V0016 Sør	1805J0035 Håkvikdal	17 500	4 000	133 500
	1805J0037 Håkvik nordre Emmenes	9 800	4 000	
	1805J0040 Håkvik søndre Skjomnes	13 000	4 000	
	1805J0042 Lengenes	19 000	5 000	
	1805J0043 Skjomdalen	18 400	5 000	
	1805J0044 Elvegård	15 700	5 000	
	1805J0046 Skjomen Stat	20 100	6 000	
	1805J0047 Sørskjomen	20 000	5 000	
1854V0001 Driftsplan Børsvatn/Melkevatn/Indre Efjord	1854J0002 Børsvatn	33 800	4 000	93 400
	1854J0003 Indre Efjord	28 500		
	1854J0004 Melkedalen/Melkevatn	31 100		
1854V0021 Efjord/Tysfjord	1850J0040 Sildpollen	6 000	3 000	68 100
	1850J0092 Skarberget	18 700		
	1850J0093 Eide	8 400		
	1854J0013 EfjordSV	12 200		
	1854J0032 Pollan	10 200		
	1854J0034 Valle	12 600		

Tabell 1 forts.

Vald/bestandsplan- område	Jaktfelt	Tellende areal (dekar)	Minste-areal pr. fellings- tillatelse (dekar)	Totalt areal (dekar)
1854V0022 Kjeldebotn driftsplanområde	1854J0020 Vargfjord/Tjelle	7 550	2 000	58 000
	1854J0053 Skårnes/Framvik	18 600		
	1854J0028 Kjeldebotn/- mark	24 300		
	1854J0052 Kjeldemark og Vargfjord	7 550		
1854V0023 Eiterdalen	1854J0039 Eiterdalen	14 200	4 000	14 200
1854V0024 Ballangen bestandsplanområde	1854J0009 Melkedalen privat	17 784	3 000	239 142
	1854J0011 Ytre Efjord	21 900	4 000	
	1854J0015 Rånvassbotn	11 450	4 000	
	1854J0018 Ballangsmark	41 570	2 000	
	1854J0026 Storbballangen	23 873	3 000	
	1854J0031 Håfjell/Kufjell	16 600	4 000	
	1854J0037 Bø/Balsnes	24 400	2 000	
	1854J0043 Langvåg/Vassli	20 610	4 000	
	1805J0049 Sørlandet	23 700	4 000	
	1805J0051 Virak	27 400	4 000	
1850V0003 Russviktinden	1854J0057 Saltvik/Råna	9 855	4 000	208 000
	1850J0003 Indre Tysfjord Nord	9 000	6 500	
	1850J0006 Kjøpsvik	16 500		
	1850J0008 Sørfjord	10 200		
	1850J0009 Hulløy	13 600		
	1850J0010 Storå	26 000		
	1850J0013 Fuggelfjord	23 000		
	1850J0019 Haukøy	11 500		
	1850J0031 Straumpollen	10 000		
	1850J0080 Grunnvoll	11 200		
	1850J0086 Losvik	28 000		
1850J0087 Lavra	23 000			
1850J0088 Gressvik	16 000			

4. Elgens bestandsutvikling

I Narvik kommune er det kun åpnet for jakt på elg, men det observeres også enkelte rådyr i området. Elgjakt i Ballangen hadde sin spede begynnelse i indre Eufjord i 1976. Elgjakt i Narvik kommune hadde sin spede begynnelse i Herjangen og på Skau/Prestjord i 1968. Herjangen grunneierlag fikk tildelt 4 dyr og felte tre okser og en ku. Skau/Prestjord fikk tildelt et dyr og felte ingen. Etter hvert økte elgstammen og utover 1980- tallet ble det stort sett etablert elgvald i hele kommunen. Elg ble først observert i Tysfjord kommune tidlig på 70- tallet. Den første elgen ble skutt i 1975. I dag er det etablert forvaltning/jakt på elg i hele kommunen. I 2018 ble det felt 317 elg.

4.1 Nåsituasjonen

Tabell 2 viser bestandsutviklingen i forvaltningsområdet i perioden 2011- 2018. Produktiviteten målt som sett kalv pr. ku har de siste årene ligget mellom 0, 54 - 0, 70, med et gjennomsnitt siste åtte år, på sett kalv pr. ku på 0, 61. Sett kalv pr. kalvku (tvillinger) har i perioden vært mellom 1, 17 -1,33 med et gjennomsnitt på 1,23. Tvillingraten har gjennom hele perioden ligget mellom 1, 2 og 1, 6 i Ballangen og 1, 2 og 1, 4 i Narvik, med et snitt for hele området på 1, 23. Det betyr at mellom 20 og 60 % av alle kyr som har fått kalv har født tvillingkalver. Gjennom de siste åtte årene har det vært en jevn reduksjon i tvillingraten i Ballangen, Narvik og vald Russviktinden og den lå på 1,19 i 2018. Ku/okseforholdet har i perioden ligget på +/- 1, 5 med et gjennomsnitt for perioden på 1,48, og det er ikke ønskelig at denne blir så mye lavere slik at det blir for lite kyr. Andel kyr med kalv har i perioden 2011- 2018 variert fra ca. 41,65 % til 52,15 % med et gjennomsnitt på 48,54 % for hele området. Dette parameter viser samme utvikling som sett kalv pr. ku, og viser at produktiviteten er svakt synkende i regionen.

Tabell 2. Bestandsutvikling Narvik, Ballangen og vald Russviktinden 2011- 2018

År	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Gj. snitt
Sett elg pr. jegerdag	1,07	1,09	1,22	0,90	0,90	1,00	0,91	0,97	1,01
Sett ku pr. okse	1,22	1,36	1,48	1,64	1,52	1,55	1,65	1,43	1,48
Sett kalv pr. ku	0,54	0,70	0,67	0,57	0,60	0,62	0,61	0,54	0,61
Sett kalv pr. kalvku	1,27	1,33	1,28	1,21	1,17	1,21	1,18	1,19	1,23
Prosent ku m/kalv av alle kyr	41,65	51,99	52,15	46,51	50,14	50,43	50,48	44,95	48,54
Prosent okse felt av sette okser	9,03	10,83	11,76	13,96	13,73	11,09	14,71	12,10	12,15
Prosent ku felt av sette kyr	5,19	4,89	4,83	5,02	5,01	5,44	5,63	5,28	5,16

År	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Gj. snitt
Prosent kalv felt av sette kalver	13,71	12,28	9,57	14,26	12,29	12,24	12,60	12,69	12,45
Antall jegerdager	3799	3582	3578	4427	3997	3833	3944	4104	3 908,00

4.2 Tildelte og felte dyr Narvik, Ballangen og vald Russviktinden 2011-2018

Sum tildelte og felte dyr i perioden 2011-2018 er hhv. 2922 og 2624. Det gir en fellingsprosent på 89,8 %. Jaktuttaket (i %) har i perioden 2011 – 2018 fordelt seg på 36,2 % kalv, 14,75 % 1½-åring, 14,75 % 1½-årig elgokse, 10,52 % 1½-årig elgku, 24,43 % eldre elgokse og 14,10 % eldre elgku jmf. tabell 4. Tabell 5 viser tildelte og felte dyr fordelt på type dyr og total fellingsprosent i Ballangen, Narvik, Tysfjord (vald Russviktinden) hver for seg og en for forvaltningsområdet totalt.

Tabell 4. %-vis fordeling type dyr felt i perioden 2011- 2018

Type dyr	Antall felte dyr	% av felling totalt
Kalv	950	36,20
1½-åringer	663	25,27
Sum kalv/1½-åringer	1613	61,47
Eldre okser	641	24,43
Eldre kyr	370	14,10
Totalt felte dyr	2624	100,00

Tabell 5. Tildelte og felte dyr Narvik, Ballangen og vald Russviktinden i Tysfjord perioden 2011-2018

	År	Tildelt totalt	Felt hannkalv	Felt hunnkalv	Felt hanndyr 1 ½ år	Felt hunndyr 1 ½ år	Felt hanndyr eldre	Felt hunndyr eldre	Felt totalt	Fellingsprosent
Tildelte og felte dyr i 1805 Narvik kommune	2011	86	17	11	12	11	15	7	73	84,88
	2012	87	12	16	12	5	21	8	74	85,06
	2013	93	18	6	20	9	22	9	84	90,32
	2014	97	19	16	14	8	17	15	89	91,75
	2015	103	15	9	14	12	22	10	82	79,61
	2016	104	17	13	8	10	16	9	73	70,19
	2017	103	10	11	13	10	22	8	74	71,84
	2018	97	12	12	13	8	23	12	80	82,47

Tildelte og felte dyr i 1854 Ballangen kommune	2011	233	36	36	30	21	44	32	199	85,41
	2012	243	51	60	22	31	71	32	267	109,88
	2013	219	32	37	31	26	46	29	201	91,78
	2014	220	43	35	38	22	47	30	215	97,73
	2015	235	36	33	29	14	44	27	183	77,87
	2016	209	32	31	24	24	45	32	188	89,95
	2017	211	39	37	31	20	42	30	199	94,31
	2018	212	32	30	23	18	48	29	180	84,91

Tildelte og felte dyr i 1850 Tysfjord kommune; Vald 1850V0003 Russviktiden	2011	30	6	6	2	2	8	4	28	93,33
	2012	45	13	5	6	4	12	6	46	102,22
	2013	45	6	9	5	4	13	6	43	95,56
	2014	45	4	15	7	3	14	6	49	108,89
	2015	45	6	5	6	2	13	6	38	84,44
	2016	45	11	14	6	5	11	5	52	115,56
	2017	55	9	5	10	5	12	9	50	90,91
	2018	60	12	10	11	2	13	9	57	95,00

Tildelte og felte dyr 1805, 1854 og 1850 (vald Russviktinden)	2011	349	59	53	44	34	67	43	300	85,96
	2012	375	76	81	40	40	104	46	387	103,2
	2013	357	56	52	56	39	81	44	328	91,88
	2014	362	66	66	59	33	78	51	353	97,51
	2015	383	57	47	49	28	79	43	303	79,11
	2016	358	60	58	38	39	72	46	313	87,43
	2017	369	58	53	54	35	76	47	323	87,53
	2018	369	56	52	47	28	84	50	317	85,91
	Sum	2922	488	462	387	276	641	370	2624	

4.3 Slaktevekter i Narvik, Ballangen og vald Russviktinden 2011- 2018

Tabell 6 viser gjennomsnittlige slaktevekter i Narvik, Ballangen og vald Russviktinden i Tysfjord kommune i perioden 2011-2018. I regionen er gjennomsnittsvekt på henholdsvis 67 kg for hannkalv og 62 kg for hunnkalv. For 1½-åringer ligger gjennomsnittlig slaktevekt på 137 kg for hanndyr og 131 kg for hunndyr i samme periode.

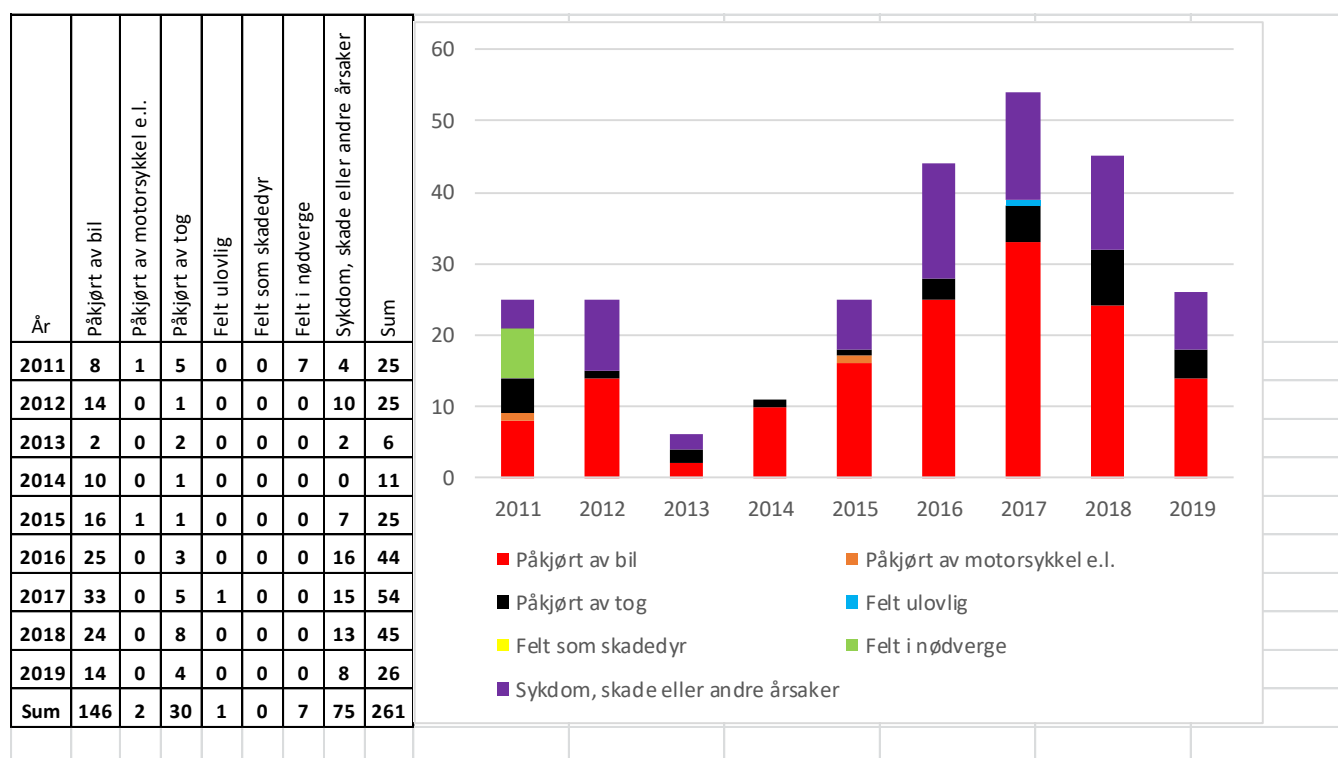
Tabell 6. Gjennomsnittlige slaktevekter i Narvik, Ballangen og vald Russviktinden 2011- 2018

År	Hannkalv		Hunnkalv		Hanndyr 1½ år		Hunndyr 1½ år		Hanndyr eldre		Hunndyr eldre		Sum felt
	vekt	antall	vekt	antall	vekt	antall	vekt	antall	vekt	antall	vekt	antall	
2011	70	59	64	53	143	44	136	34	226	67	191	43	300
2012	68	76	63	81	140	40	131	40	236	104	181	46	387
2013	63	56	58	52	131	56	125	39	225	81	177	44	328
2014	65	66	59	66	136	59	128	33	211	78	174	51	353
2015	71	57	65	47	138	49	132	28	232	79	176	43	303
2016	66	60	61	58	137	38	133	39	226	72	182	46	313
2017	66	58	60	53	132	54	129	35	220	76	173	47	323
2018	66	56	64	52	137	47	137	28	202	84	185	50	317
Snittvekt	67		62		137		131		222		180		

5. Fallvilt

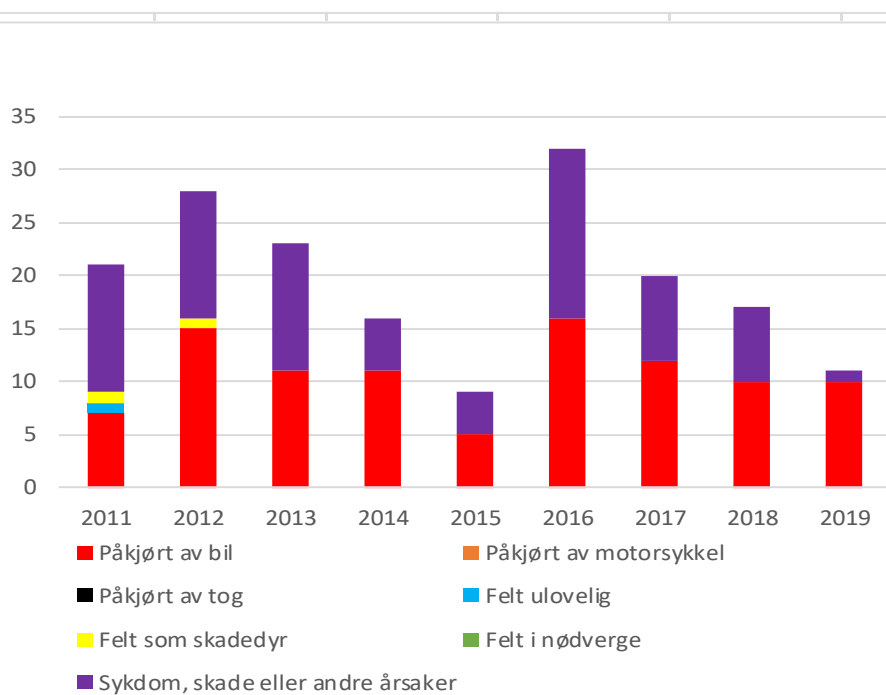
Fallvilt er betegnelsen på skadde eller drepte dyr som følge av andre årsaker enn ordinær jakt. I forrige målsetningsperiode/bestandsplanperiode ble det registrert 541 fallvilt i kommunene hvorav 301 trafikkrelaterte på veg og jernbane. Figur 7, 8 og 9 viser oversikt over fallvilt av rådyr og elg i perioden 01.11.2011 til og med 21.03.2019 for alle kjønn, alle aldre, alle årsaker og alle utfall. Figur 10 viser oversikt over fallvilt av rådyr og elg i perioden 01.11.2011 til og med 21.03.2019 for alle kjønn, alle aldre, alle årsaker og alle utfall i hele forvaltningsområdet, og den viser at det i 2017 og 2018 har vært en reduksjon i fallvilt. Figur 11 viser at de fleste påkjørsler skjer på E6, E10, kommunal vei, privat vei og Ofotbanen. Antall elg som ble påkjørt og drept av bil og tog i perioden 1. april 2018-31. mars 2019 var fem dyr i Ballangen, seksten dyr i Narvik og ingen i Tysfjord, vald Russviktinden. Elg som er til plage (aggressiv dyreatferd) i for eksempel sentrumsnære områder og blir felt registreres under «felt i nødverge» i Hjorteviltregisteret.

Figur 7. Fallvilt Narvik kommune (1805) 2011-2019

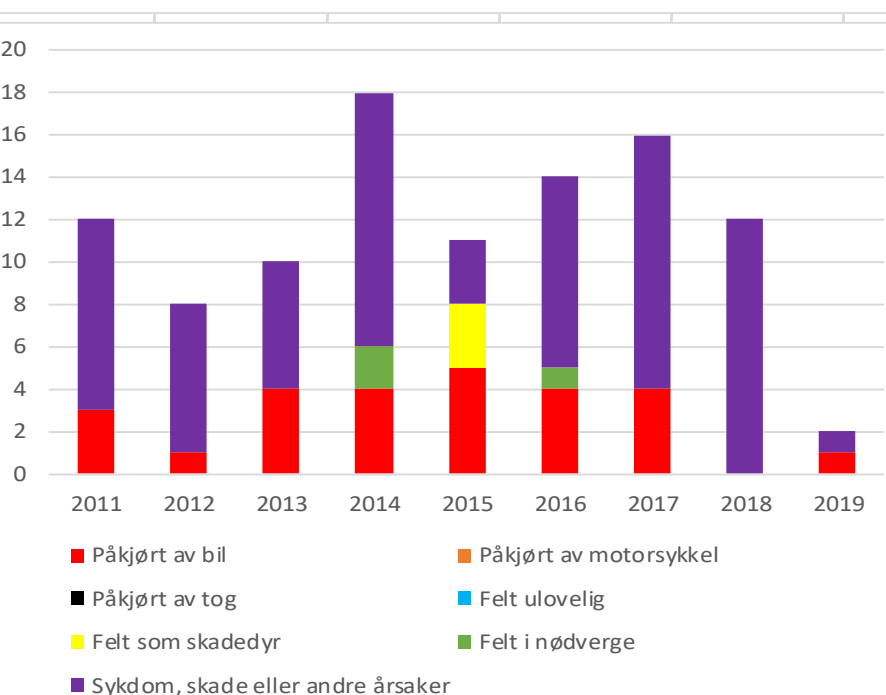
Figur 8. Fallvilt Ballangen kommune (1854) 2011-2019

År	Påkjørt av bil	Påkjørt av motorsykkkel	Påkjørt av tog	Felt ulovelig	Felt som skadedyr	Felt i nødverge	Sykdom, skade eller andre årsaker	Sum
2011	7	0	0	1	1	0	12	21
2012	15	0	0	0	1	0	12	28
2013	11	0	0	0	0	0	12	23
2014	11	0	0	0	0	0	5	16
2015	5	0	0	0	0	0	4	9
2016	16	0	0	0	0	0	16	32
2017	12	0	0	0	0	0	8	20
2018	10	0	0	0	0	0	7	17
2019	10	0	0	0	0	0	1	11
Sum	97	0	0	1	2	0	77	177

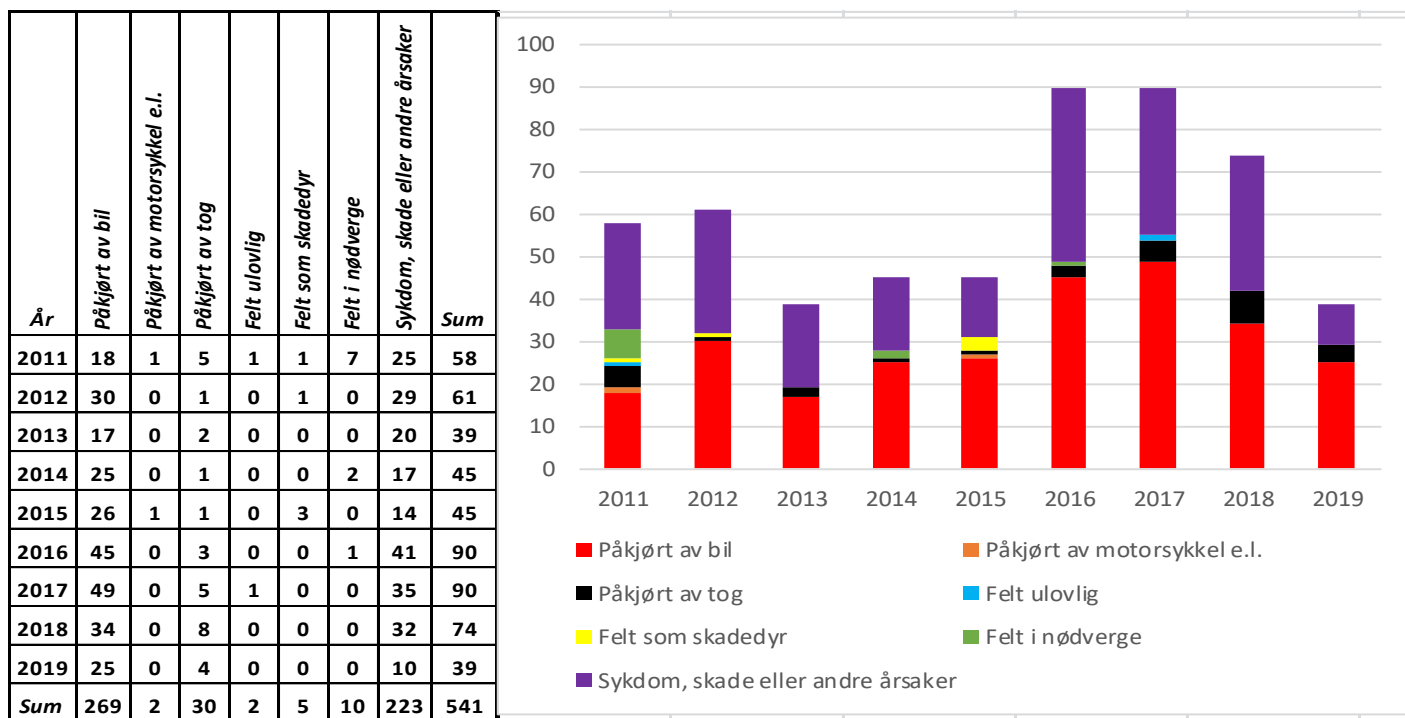

Figur 9. Fallvilt Tysfjord kommune (1850), vald Russviktind 2011-2019

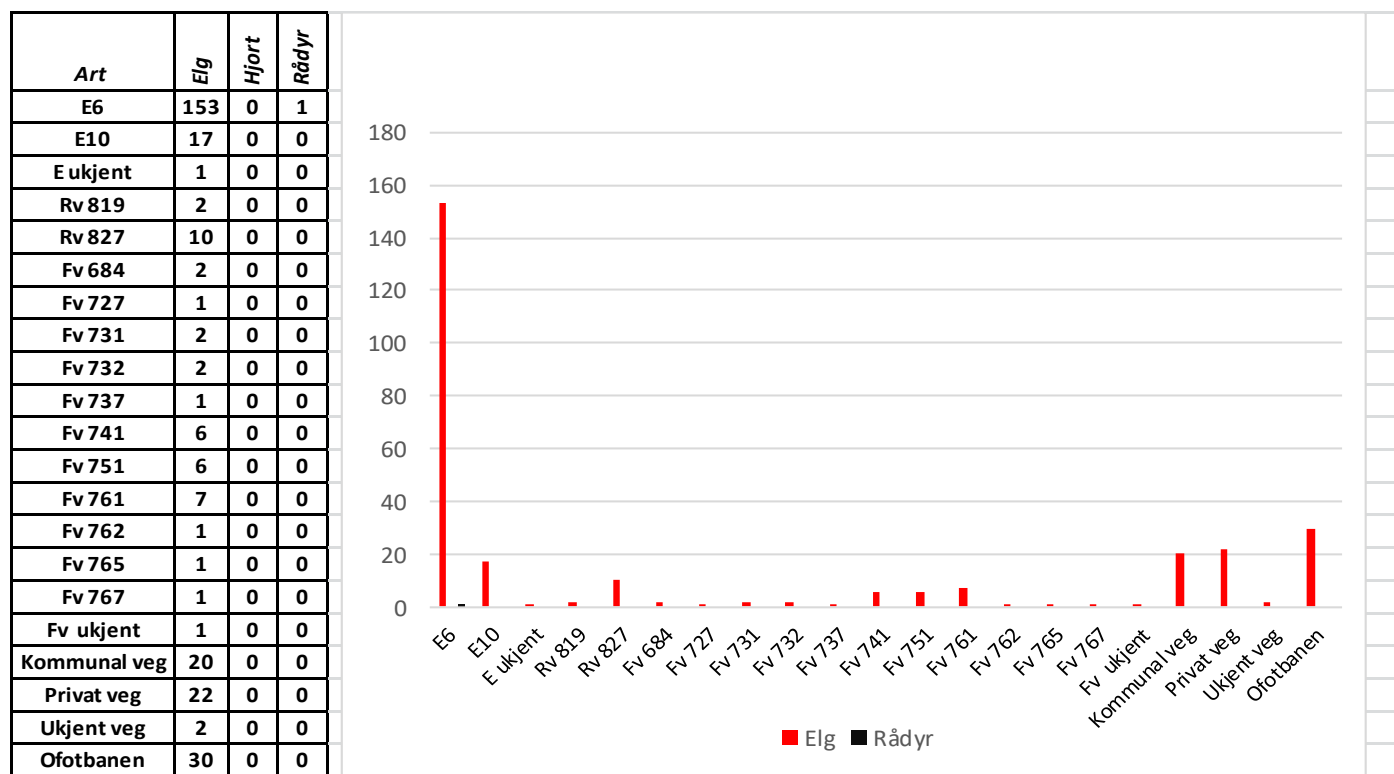
År	Påkjørt av bil	Påkjørt av motorsykkkel	Påkjørt av tog	Felt ulovelig	Felt som skadedyr	Felt i nødverge	Sykdom, skade eller andre årsaker	Sum
2011	3	0	0	0	0	0	9	12
2012	1	0	0	0	0	0	7	8
2013	4	0	0	0	0	0	6	10
2014	4	0	0	0	0	2	12	18
2015	5	0	0	0	3	0	3	11
2016	4	0	0	0	0	1	9	14
2017	4	0	0	0	0	0	12	16
2018	0	0	0	0	0	0	12	12
2019	1	0	0	0	0	0	1	2
Sum	26	0	0	0	3	3	71	103

Figur 10. Fallvilt Ballangen, Narvik og vald Russviktinden 2011-2019

Figur 11. Fallvilt på veier og Ofotbanen 2011-2019

6. Forvaltningsmål

6.1 Overordna målsettinger (nasjonalt, regionalt og lokalt)

Naturmangfoldloven og viltloven setter rammene for all forvaltning av vilt. «Hjorteviltforskriften» angir en overordnet, nasjonal målsetting for hjorteviltforvaltningen. Formålet med denne forskriften er at *«forvaltningen av hjortevilt ivaretar bestandenes og leveområdenes produktivitet og mangfold. Det skal legges til rette for en lokal og bærekraftig forvaltning med sikte på nærings- og rekreasjonsmessig bruk av hjorteviltressursene. Forvaltningen skal videre sikre bestandsstørrelser som fører til at hjortevilt ikke forårsaker uakseptable skader og ulemper på andre samfunnsinteresser»*.

Det er også satt egen målsetting og strategi for å oppnå bærekraftig bestandsutvikling av Nordlands elgbestand i «Regional plan for høstbart vilt og innlandsfisk 2016- 2028». Hovedmålsetting i planen er at «Avskyting i Nordland skal være slik at den enkelte kommunes elgbestands kondisjon ikke reduseres.» Indikatorene som blir brukt for å vurdere om bestandens utvikling er bærekraftig er sett elg per jegerdag, sett kalv per ku, sett kalv per kalvku og sett ku per okse. Disse gir informasjon om bestandsstørrelse, rekruttering og kjønns sammensetning i bestanden. Slaktevekter gir informasjon om bestandens kondisjon. Kunnskapsgrunnlaget viser en generell trend med svakt fallende slaktevekter og kalverekruttering fra Ofoten og sørover i fylket. Dette kan være tidlige tegn på redusert kondisjon i elgbestandene. Det må arbeides for i Nordland å unngå at elgbestandene blir så store at det fører til varig redusert bestandskondisjon. For noen områder kan dette innebære å redusere bestander eller å gå inn for en stagnasjon i bestandsutviklinga. Det vil trolig ta tid å bygge opp en godt kvalifisert og motivert jegerstand som er stor nok til å møte de etableringer og bestandsøkninger som er sannsynlige i Nordland.

6.2 Strategier for å oppnå målsettingen:

- Elgbestanden i Nordland skal ha et gjennomsnittlig kjønnsforhold på maksimalt 1,7 kyr pr. okse.
- Kommunene skal i sine målsettinger ta bevisst stilling til størrelsen på sine elgbestander.
- Alle kommuner skal ved utforming og rullering av kommunale målsettinger for hjorteviltforvaltningen synliggjøre og vurdere forholdet mellom beitetilgang og størrelse på elgbestanden. Ved utarbeidelsen av nye bestandsplaner må derfor dette forhold være vurdert av jaktrettshaverne og kunne leses ut fra bestandsplanene.
- Sett elg per jegerdag i Nordland skal gjennomsnittlig ligge på maksimalt 0,8.
- Gjennomsnittlig slaktevekt på kalv skal ikke reduseres over 5- årsperioder i den enkelte kommune, eller i fylket som helhet.
- Produksjonsraten («sett kalv per ku» og «sett kalv per kalvku») skal ikke reduseres over 5- årsperioder i den enkelte kommune eller i fylket som helhet.

Kommunens overordnede mål med forvaltning av elg er at den skal ha en bærekraftig sammensetning og struktur som tilfredsstillende en biologisk gunstig og akseptabel:

- Kjønn- og aldersstruktur og som ikke er en trussel mot annet biologisk mangfold..
- Helsetilstand og dyrevelferd.

- Bestandsstørrelse som minimaliserer antall viltulykker i forbindelse med trafikk på veg og jernbane.
- Bestandsstørrelse som minimaliserer antall konflikter i forbindelse med elg som oppholder seg i eller i nærheten av tettbebyggelse mesteparten av året.
- Bestandsstørrelse som minimaliserer antall konflikter med andre samfunnsinteresser så som jordbruk, skogbruk og naturmangfold.
- Forvaltning som sikrer en mest mulig stabil avkastning som grunnlag for en sunn økonomisk og rekreasjonsmessig utnytting.

6.3 Konkrete målsettinger; Korte og langsiktige mål

Bestanden av elg i hele forvaltningsområdet – basert på sett elg pr jegerdag - har i perioden 2011 – 2018 vært mellom 1,22 og 0,90, med en svak nedgang fra 2014. Gjennomsnittet for disse årene er 1,01. I 2018 var tallet 0,97 samtidig som antall jegerdager viser en svak økning til gjennomførte 4104 jegerdager. Gjennomsnittet for årene 2011 – 2018 er 3908 jegerdager (tabell 2). Samtidig viser fellingsprosenten en svak nedgang i perioden 2011 – 2018. Ut fra disse tallene tyder mye på at elgstammen er noe i overkant av det ønskelige, som er et gjennomsnitt på 0,8 sett elg pr jegerdag. Tallene kan imidlertid ifølge hjorteviltregisteret, variere stort mellom vald/jaktfelt. Dette må jaktrettshaverne ta hensyn til ved utarbeidelsen av nye bestandsplaner.

Delmål:

Målsetting for antall felte dyr i hele forvaltningsområdet:

- 320 – 350 dyr

Målsetting andel felt kalv:

- < 30 % av totalfelling

Målsetting andel felt 1½-årige elgokser og elgkyr:

- > 35 % av totalfelling

Målsetting andel felte elgokser 2½ år og eldre:

- 23 % av totalfelling

Målsetting andel felte elgkyr 2½ år og eldre:

- 12 % av totalfelling

Målsetting for sett elg pr. jegerdag:

- «sett elg pr. jegerdag» bør gjennomsnittlig ligge på maksimalt 0,8

Målsetting for sett ku pr. okse:

- Å oppnå en ku/okse forhold som ligger maksimalt på 1,7

Målsetting for sett kalv pr. ku:

- Å opprettholde de gjennomsnittlige verdier for «sett kalv pr. ku» på over 0,7

Målsetting for sett kalv pr. kalvku:

- Å opprettholde de gjennomsnittlige verdier for «sett kalv pr. kalvku» på over 1,23

Målsetting for prosent kyr med kalv:

- 50 %

Målsetting for utvikling i slaktevekt for hannkalver:

Den gjennomsnittlige slaktevekter opprettholdes på minst 67 kilo.

Målsetting for utviklingen i slaktevekt for hunnkalver:

Den gjennomsnittlige slaktevekter opprettholdes på minst 62 kilo.

Målsettingen for utviklingen i slaktevekt for 1½-årige elgokser:

Den gjennomsnittlige slaktevekta opprettholdes på minst 137 kg.

Målsettingen for utviklingen i slaktevekt for 1½-årige elgkyr:

Den gjennomsnittlige slaktevekta opprettholdes på minst 131 kg.

Målsetting for elg påkjørt og drept av bil:

Det er et langsiktig mål å redusere antall elg som blir påkjørt og drept av bil og tog, og helst ønskes en null-visjon. Det langsiktige målet er ti dyr pr. år. Det kortsiktige målet er å redusere antall elg som blir påkjørt av bil, motorsykkel og tog. Fylkeskommunen skal være en pådriver for at det igangsettes et større samarbeid mellom Jernbaneverket og Statens vegvesen. Dette vil være avgjørende for å løfte problematikken politisk og sikre bevilgninger til prosjekter og tiltak (regional plan Nordland). Fylkeskommunens viltfond skal brukes aktivt til tiltak som kan bidra til å redusere påkjørsler av hjortevilt og øke kunnskapen om påkjørselsproblematikk.

Målsettingene på kort og lang sikt er sammenfattet i tabell 7.

Tabell 7. Dagens tilstand, kortsiktige og langsiktige mål og tiltak for kortsiktige mål

Målparameter	Dagens tilstand	Kortsiktige mål	Langsiktige mål (2023)	Styringsverktøy
Antall felte dyr	317 (2018)	Svak økning	330	Økt jaktinnsats
Andel felt kalv av totalfelling	36,2 %	Redusere kalveskytingen	< 30 %	Bestandsplaner med avskytningsplan
Andel felte 1½-årige elgokser	14,75 %	Øke avskytingen	23 %	Bestandsplaner med avskytningsplan
Andel felte 1½-årige elgkyr	10,52 %	Øke avskytingen	12 %	Bestandsplaner med avskytningsplan
Sett elg pr. jegerdag	1,01	Redusere	0,8	Økt jaktinnsats
Sett ku pr. okse	1,48	1,5	1,5-1,7	
Sett kalv pr. ku	0,61	0,7	0,7	
Sett kalv pr. kalvku	1,23	1,30	1, 30	
Prosent kyr med kalv	48,5 %	50 %	50 %	
Slaktevekt hannkalv	67	Stabilisere/ eventuelt øke	70	Bevare store okser med mer en 10-tagger
Slaktevekt hunnkalv	62	Stabilisere/	67	Bevare store okser

		eventuelt øke		med mer en 10- tagger
Slaktevekt 1½- årig elgokse	137	Stabilisere/ eventuelt øke	145	Bevare store okser med mer en 10- tagger. Eventuelt økt avskyting der det er overbeitet.
Slaktevekt 1½- årig elgku	131	Stabilisere/ eventuelt øke	137	Bevare store okser med mer en 10- tagger Eventuelt økt avskyting der det er overbeitet.
Fellingsprosent	85,9 % (2018)	Øke jaktinnsatsen	90 %	Økt jaktinnsats
Elg påkjørt og drept av bil, motorsykkel og tog	21	Redusere	10	Skilting/varsling Rydding av skog Unngå lagring av rundballer nær vei.

6.4 Kommentarer til målsettinger

Kommunen mener at rettighetshaverne (grunneierne) er den part som har best forutsetninger for å vurdere elgstammens totale størrelse og mulig/ønskelig jaktuttak innenfor sitt vald, når beiteforhold, skade på skog/landbruksareal og konflikter med andre samfunnsinteresser tas med i vurderingen. Slik vurdering som blir lagt til grunn for avskytingen bør framgå av bestandsplanene. Analyse av elgstammens trekkmonster, mellom tilgrensende vald/jaktfelt, mellom sommer og vinterbeite osv., er også av stor betydning.

Avskytingen for å holde størrelsen på elgstammen under kontroll bør i stor grad dreie seg om å høste av tilveksten til elgstammen. Med andre ord, kalver og 1½-åringer. Det bør ikke være et mål i seg selv å felle et bestemt antall kalver, men å gjøre det mulig for jegerne selv å avgjøre om det kan felles kalv eller 1½-åring avhengig av hva jegeren klarer å komme på skuddhold av. Av voksne dyr – ($\geq 2\frac{1}{2}$ -år) – bør avskytingen begrenses. Ved avskyting av voksne dyr ($\geq 2\frac{1}{2}$ -år) ansees det i de fleste tilfeller å planlegge et maksimum uttak på ca. 23 % okser og ca. 12 % kyr. Store okser bør bevares for å oppnå tidlig parring i parringstiden. Det har vist seg at kua søker etter de store oksene når kua er klar for parring. Det bør tilstrebes å bevare eldre produktive kyr, dvs kyr med 2 kalver. Forskning har vist at kyr som mister kalv, har 15 % lavere reproduksjon for ku med 2 kalver dersom kua mister 1 kalv og 25 % lavere reproduksjon for ku som mister begge kalvene. Det bør stimuleres til å ta ut små dyr innenfor hver kategori.

Det er i årene 2001 – 2014 gjennomført flere omfattende alders- og reproduksjonsanalyser av elg felt i Nord-Trøndelag. Utredningene fra disse undersøkelsene gir mange interessante svar som også kan komme til nytte ved vurdering av elgstammen og avskytingen i Narvik kommune. Utredningene er tilgjengelig på nett og kan der leses i sin helhet. En av analysene, fra Nærøy kommune for årene 2001 - 2007 finnes på nettet under lenken <https://core.ac.uk/display/52062859> og for Steinkjer for 2011 <http://www.steinkjer.kommune.no/getfile.php/2341878.1003.rqfbuvxwby/Alders+og+reproduksjonsunders%C3%B8kelser+2011.pdf>. Fra disse undersøkelsene kan vi trekke ut disse hovedkonklusjonene:

- For elgoksene er det en sammenheng mellom økningen av antall spir på geviret og vekt. Dette øker jevnt for så å nå sitt høyeste nivå for okser mellom 4,5 år – 7,5 år, for deretter å avta både i antall spir og vekt.
- De aller fleste elgkyr er ikke kjønnsmodne før de er 2,5 år.
- Mangel på store okser kan være en del av årsakene til at elgkyr ikke gjennomfører parring før i andre gangs brunst med den følge at slaktevektene på felte kalver blir lav. Jevnt over er det et flertall av de kjønnsmodne elgkyrne som ikke gjennomfører parring før i andre brunst periode. Det er funnet at det er en sammenheng mellom for få store okser, ikke gjennomført parring før i andre gangs brunst og reduksjon i slaktevekter for elgkalv.

Å gjennomføre en større elgbeitetaksering i typiske vinterbeiteområder kan gi et godt bilde av beitetrykket i disse områdene. Utviklingen av de artene som elgen preferer gir et godt tegn. I områder der ROS-artene (rogn, osp og selje) ikke lengre klarer å utvikle voksne trær, kan dette være en sterk indikasjon på at vinterbeitetrykket er for høyt.

7. Organisering og tilretteleggelse av jaktutøvelsen

Det er jaktrettshaverne (grunneiere) som har ansvaret for organisering og tilrettelegging av jaktutøvelsen. Fra et kommunalt synspunkt er det jegerne og jaktutøvelsen som er et av de viktigste elementene for å nå målene som er satt for den kommunale hjorteviltforvaltningen. Jegernes rapportering etter jakta er særdeles viktige innspill for registrering av data til Hjorteviltregisteret som er den offentlige databank for forvaltning av hjorteviltresursene. Kontinuitet i jaktlagene så vel som rekruttering av nye jegere er derfor vesentlig, sett i et langsiktig perspektiv. Det anmodes derfor om at jaktrettshaverne i sin tilretteleggelse for sammensetning av jaktlag og jaktutøvelse ikke bare tenker kortsiktig økonomisk gevinst, men ser denne problematikken i et langsiktig forvaltningsmessig perspektiv.

7.1 Bestandsplaner

Kommunen kan etter søknad godkjenne en flerårig (3-årig) bestandsplan for et vald/bestandsplanområde. For at jaktrettshaverne skal få en kommunal godkjenning av en bestandsplan, stilles følgende krav til bestandsplanens innhold; (jmf. veileder M-478/2016 til Forskrift om forvaltning av hjortevilt- med kommentarer.)

- Vald eller bestandsplanområder må disponere et tellende areal på minimum 20 ganger minstearealet.
- Bestandsplanen skal inneholde mål for bestandsutviklingen, i samsvar med kommunens mål.
- Bestandsplanen skal inneholde en plan for den årlige avskytingen i antall dyr, som et minimum fordelt på kategoriene kalv, voksne hunndyr og voksne hanndyr. Disse kategoriene kan ikke slås sammen, men det er anledning til å dele voksne dyr opp i kategoriene for eksempel 1½-åring elgku, 1½-årig elgokse, eldre ku og eldre okse (2½-år og eldre).
- For bestandsplanområder skal planen beskrive hvordan ulike dyrekategorier (kalv, voksne hunndyr, voksne hanndyr) i fellingskvoten årlig fordeles på de enkelte vald og jaktfelt.

- Kommunen vil ved godkjenning av bestandsplaner informere om at en årlig overføring på inntil ti prosent av fellingstillatelsene kan aksepteres i bestandsplanperioden.
- Bestandsplanen skal synliggjøre og ha vurdert forholdet mellom beitetilgang og størrelse på elgbestanden.

7.2 Tidsfrister forvaltning

Paragraf	Forvaltning av elg	Frist	Hvem
§6	Fremme forslag om nytt minsteareal	15. januar	Parter med interesse
§6	Fastsettelse av forskrift om minsteareal	15. mars	Kommunen
Veileder §33	Rapportering av fallvilt til SSB via Hjorteviltregisteret	31. mars	Kommunen
§11	Trekke eiendom ut av godkjent eller omsøkt vald		Jaktrettshaver
§16	Trekke tilbake valdgodkjenning	1. april	Kommunen
§14	Trekke et vald ut av et godkjent bestandsplanområde		Valdansvarlig
§16	Trekke tilbake godkjenning av bestandsplan		Kommunen
§10	Søke om godkjenning av vald	1. mai	Valdansvarlig
§11	Meld endringer i valdet til kommunen		Valdansvarlig
§13	Søke om godkjenning av bestandsplanområde		Bestandsplanområdets representant eller valdansvarlig
§14	Melde endringer i bestandsplanområde til kommunen		Bestandsplanområdets representant eller valdansvarlig
§15	Søke om godkjenning eller endring av bestandsplan		Bestandsplanområdets representant eller valdansvarlig
§11	Behandle søknad om vald	15. juni	Kommunen
§14	Behandle søknad om bestandsplanområde		Kommunen
§16	Behandle søknad om bestandsplan		Kommunen
§18 og 20	Utsending av fellingstillatelse		Kommunen
§32	Rapportere fellingsresultat til kommunen	14 dager etter endt jakt (siste frist 7. januar)	Valdansvarlig/jaktleder
Veileder §32	Rapportere sett elg til kommunen		Valdansvarlig
§32	Rapportere fellingsresultat til SSB via Hjorteviltregisteret	30 dager etter endt jakt (siste frist 23. januar)	Kommunen
Veileder §32	Registrere sett elg i Hjorteviltregisteret		Kommunen
Alle vald/bestandsplanområder	Oppsummerings-/evalueringsmøte etter årets jakt. Referat fra møtene sendes kommunen.	1. mai	Valdansvarlig

8. Viltfond

Formålet med viltfondet er å skape en økonomisk bakgrunn for å fremme viltforvaltningen i kommunen, med hjemmel i «Forskrift om kommunale viltfond og fellingsavgift for elg og hjort.»

Viltfondet kan brukes til tilskudd til tiltak for å fremme viltforvaltning, styrke kunnskapen om viltet, jaktorganisering med mer i kommunen og nabokommuner gjennom samarbeid i regi av organisasjoner, enkeltpersoner eller kommunen selv, å dekke kommunens utgifter til ettersøk og håndtering av skadd vilt og fallvilt i kommunen og til tiltak for å forebygge skader på landbruksnæring voldt av hjortevilt. Som inntekter til fondet skal regnes offentlig fellingsavgift for elg, fastsatt av kommunen, eventuelle overskudd fra det statlige viltfondet, fondets årlige avkastning og inntekter fra omsetning av eventuelt lovlig felt vilt og fallvilt av hjortevilt. Viltfondets størrelse bør minimum ligge på et beløp som tilsvarer to ganger den årlige fellingsavgiften. Dette for å ha et handlingsrom når gode prosjektet tilsier det. Søknadsfristen til viltfondet er 1. april.

9. Aktuelle lover og forskrifter

I arbeidet med forvaltningsplanen er følgende lover og forskrifter lagt til grunn:

- LOV-2009-06-19-100 «Lov om forvaltning av naturens mangfold» (naturmangfoldloven)
- LOV-1981-05-29-38 Lov om jakt og fangst av vilt (Viltloven)
- LOV-2005-27-31 Lov om skogbruk

Det er flere forskrifter knyttet til Viltloven

- FOR-2012-02-10-134 «Forskrift om forvaltning av hjortevilt» og veileder M-478/2016.
- FOR-2002-03-22-313 «Forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst».
- FOR-2017-01-25-106 «Forskrift om jakt- og fangsttider samt sanking av egg og dun for jaktseongen fra 1. april 2017 til 31. mars 2022».
- Forskrift om kommunale og fylkeskommunale viltfond og fellingsavgift for elg og hjort.

I tillegg er det lokale forskrifter:

- Forskrift om minsteareal for elgforvaltning, Narvik kommune, Nordland.
- Forskrift om minsteareal elgforvaltning, Ballangen kommune, Nordland.
- Forskrift om minsteareal elgforvaltning, Tysfjord kommune, Nordland.

Annet:

- «Hjorteviltportalen», portalen for alt om elg, hjort, villrein og rådyr.
- «Hjorteviltregisteret», den nasjonale databank som ivaretar og tilrettelegger opplysninger for hjorteviltforvaltningen.
- «Regional plan for høstbart vilt og innlandsfisk 2016-2028, Nordland fylke. Vedtatt i Fylkestinget i mars 2016.